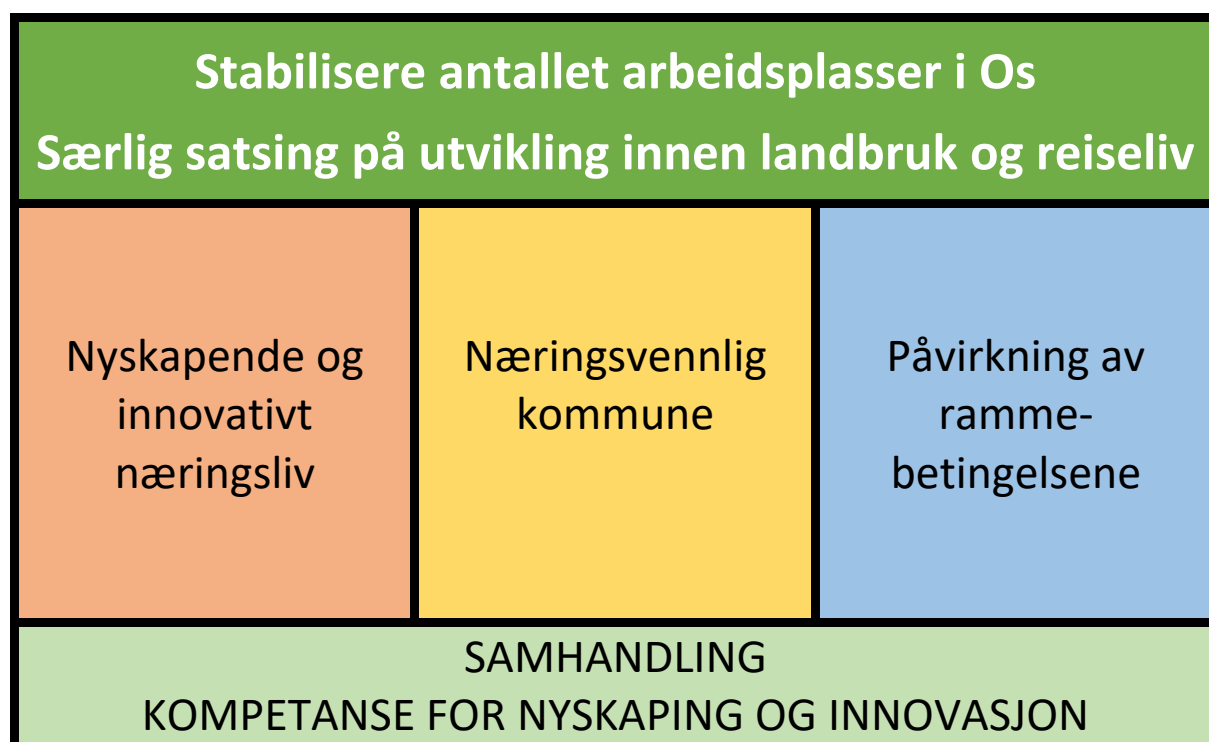




OS KOMMUNE

STRATEGISK NÆRINGSPLAN 2021-2025

(versjon av 8.1.2021)



Innholdsfortegnelse

INNLEDNING	3
PLANPROSESSEN	3
UTFORDRINGENE	3
Fagkompetent arbeidskraft.....	4
Infrastruktur	4
Serviceinnstilt kommune.....	4
Distriktsutfordringen	4
MÅLBILDET	5
Overordnet	5
Reiseliv.....	5
Landbruk.....	5
Øvrig næringsliv.....	6
VEGEN MOT MÅLET	6
Strategier	6
Nyskapende og innovativt næringsliv	6
Næringsvennlig kommune	6
Påvirkning av rammebetingelser.....	7
Gjennomgående grep.....	7
Samhandling	7
Kompetanse for nyskaping og innovasjon	7
OPPFØLGING	7

INNLEDNING

Næringsutvikling er grunnlaget for velferd.

Strategisk næringsplan er et verktøy som legger føringer for hvordan Os kommune skal tilrettelegge for næringsutvikling. For at vi skal nå målene forutsettes det en bred medvirkning med representanter fra alle deler av næringslivet i kommunen. Kommunens konkrete oppfølging av planen vil bli synliggjort gjennom tiltak i årlige budsjettprosesser.

Strategisk næringsplan (SNP) gir strategisk retning for kommunens næringspolitikk de kommende årene. I denne planen belyser vi utfordringsbildet, legger opp mål, strategier og gjennomgående grep for planperioden 2021-2025. Mens strategien i all hovedsak vil ligge fast i perioden, vil det bli utarbeidet årlige handlingsplaner i forbindelse med kommunens årsbudsjett og økonomiplan, som konkretiserer tiltak og prosjekter som kommunen vil delta i eller iverksette sjøl. I tillegg vil kommunen bruke sine næringspolitiske virkemidler i tråd med mål og strategier i planen.

Kommunens næringsutviklingsarbeid innebærer å legge til rette for utvikling av eksisterende næringsliv og etablering av nye virksomheter med tanke på sysselsetting og verdiskaping. Os kommune må være en samarbeidspartner som er forutsigbar for næringslivet, jobbe aktivt med arealplanlegging og tilrettelegging av infrastruktur.

PLANPROSESSEN

Som underlag for prosessen er det utarbeidet et omfattende utfordringsnotat med statistiske fakta om kommunen. Utfordringsnotatet finnes på kommunens hjemmeside.

Planen er utarbeidet i en bred medvirkningsprosess. Det er avholdt to åpne samlinger hvor representanter for bedrifter, virksomheter og næringsorganisasjoner har deltatt sammen med kommunens politiske og administrative ledelse. Oppsummeringene fra samlingene er lagt ut på kommunens hjemmeside, og det har vært åpent for alle å gi tilbakemeldinger. Kommunen har også benyttet sosiale medier i kommunikasjonen av planprosessen.

UTFORDRINGENE

Os kommune har, og tar ansvar for, å mobilisere for en felles innsats for vekst og utvikling. Dette trenger vi i en tid hvor endringer kommer raskt. Os-samfunnet, som i så mange andre mindre distriktskommuner, utfordres av nedgang i befolkningen, skjev aldersfordeling og tunge trender som urbanisering, sentralisering og teknologiske utvikling.

En analyse av utviklingen av faktorer som betegner næringslivet i Os over noe tid viser noen trender som det er viktig å være klar over:

Befolkning	Arbeidsliv
• Fallende innbyggertall • Synkende barnetall • Færre i yrkesaktiv alder • Flere i reproduktiv alder • Flere menn enn kvinner	• Høy sysselsetningsgrad (lav arbeidsledighet) • Færre arbeidsplasser • Færre i «basinæringer» og «besøksnæringer». Økning i «regionale næringer» (bygg og anlegg, div. Tjenesteyting m.m.) • Pendlingen (inn og ut) har vært stabil de senere år

Næringsliv • Vekst i antall nyetableringer • Nyetablerte bedrifter som overlever første året har stor sannsynlighet for å lykkes	Landbruk • Færre, men større bruk • Stabilt jordbruksareal i drift og i husdyrtall • Svak økning i produsert kumelk • Flere sauer på beite, færre storfe på beite • Liten interesse for økologisk drift • Stor investeringslyst de senere år • Økt avvirkningen i skogbruket de senere år
--	--

Representanter fra næringslivet i Os har gitt verdifulle innspill på de næringsmessige mulighetene og truslene man ser når det kommer til utvikling av næringer, bedrifter og arbeidsplasser i Os. Dette er hva man anser for de viktigste trusler og muligheter:

Fagkompetent arbeidskraft

En av styrkene til næringslivet i Os er stabil og solid arbeidskraft. Folk står lenge i jobbene sine, og folk gjør ordentlig arbeid. Samtidig melder næringslivet at det kan være vanskelig å finne folk med riktig fagkompetanse. Det gjelder både på fagarbeidernivå og på spesialistnivå.

Infrastruktur

Vekst i næringsliv og arbeidsplasser er avhengig av velfungerende infrastruktur på mange områder:

- Tilgang på næringsarealer er nødvendig både for at eksisterende bedrifter skal ha ekspansjonsmuligheter og for etablering av nye virksomheter.
- God bredbåndsdekning/digital infrastruktur i hele kommunen med tilfredsstillende kapasitet er de aller fleste næringer helt avhengig av i dag. Dette er også sterkt økende.
- Opprettholdelse av flyruter, godt jernbanetilbud og gode riks- og fylkesveier.

Serviceinnstilt kommune

Det har stor betydning for næringslivet at kommuneorganisasjonen har tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å håndtere saker der næringsdrivende er avhengig av kommunen. Kommunen som organisasjon, og ansatte i kommune, må være løsningsorienterte.

Distriktsutfordringen

Noen store trender er utfordrende for distriktskommuner som Os:

- Sentralisering. Flere oppgaver og funksjoner som tidligere ble utført i distriktene er forsvunnet, enten ved at det er lagt ned eller flyttet til et annet sted. Noe av dette oppleves som sentralisering, og en tapping av distriktene for viktige funksjoner og arbeidsplasser.

- Urbanisering. Mange, særlig unge mennesker, tiltrekkes av livet i urbane strøk. En del vil ønske å bosette seg i distriktene etter utdanning m.m. Utfordringen er ofte tilgang på passende jobber, og da gjerne for to.
- Nasjonale ordninger som skal kompensere for distriktsulemper, eller som skal virke stimulerende for næringslivet i distriktene (f.eks. differensiert arbeidsgiveravgift), er under press.

MÅLBILDET

Overordnet

Det overordnede målet er å stabilisere antall arbeidsplasser i Os kommune på 2020-nivå.

Det innebærer at nye arbeidsplasser må skapes til erstatning for de som blir borte. I gjennomsnitt har fire arbeidsplasser gått tapt pr år i Os de seinere år. Dette angår hele næringslivet i Os.

I denne planen peker vi på to næringer som har potensial for til å bidra betydelig til å nå dette målet; reiseliv og landbruk. Andre næringer vil også bidra i helhetsbildet.

Reiseliv

Det er et potensial for økt verdiskaping og flere arbeidsplasser innen besøksnæringene. I Os har vi mange hytter med høg standard, og vi ønsker ytterligere hytteutbygging flere steder i kommunen. Mange ønsker å bruke hytta mer – både til fritid og som et alternativt hjemmekontor. Dette åpner for økt omsetning av både varer og tjenester. Med utgangspunkt i vår natur og kultur ligger det til rette for nye og spennende tilrettelagte aktiviteter for besøkende.

Målet for reiselivet er en årlig vekst på to arbeidsplasser.

Landbruk

Landbruket i Os har vært i kontinuerlig omstilling over mange tiår. Nedgangen i sysselsettingen har vært betydelig (i gjennomsnitt 6 arbeidsplasser pr år, og den utviklingen har vært stabil gjennom flere år). Produksjonen (spesielt melk og kjøtt) har holdt seg på omtrent samme nivå.

Vi ser en langsiktig trend i retning av at lokale innsatsfaktorer i produksjonen får større verdi. Med god tilgang på arealer til dyrking og til store beiteressurser, er det et godt grunnlag for økt produksjon basert på lokale ressurser. Dette vil kreve økt arbeidsinnsats. Samtidig vil det redusere behovet for importerte innsatsfaktorer.

Setring står strekt i Os. Det bidrar med verdiskaping for både landbruk og reiseliv, samt at det er bra for klimaet.

Interessen for lokalt produsert mat er økende. Dette innebærer mer bearbeiding av lokale råvarer.

Det er potensial for betydelig økt aktivitet i skogbruket, både avvirkning, planting og ungsogpleie. Særlig lauvvirke til bioenergi er interessant.

Klimaendringene kan føre til muligheter for nye produksjoner i Os, men det kan også føre til utfordringer for dagens produksjoner. Det grønne skiftet innebærer økt etterspørsel etter fornybare ressurser. Landbruket i Os, og de ressurser landbruket her rår over, er både interessante og viktige i denne sammenheng.

Målet er å stabilisere antall arbeidsplasser i landbruket i Os innen 2025.

Øvrig næringsliv

At vi i denne planen har satt et særlig fokus på reiseliv og landbruk innebærer ikke en nedprioritering av øvrige næringer i kommunen. Vi ønsker utvikling og vekst i alle bedrifter og bransjer. Bygg og anlegg er en sektor som har hatt god vekst i Os over år. Flere av industribedriftene i kommunen er meget offensive og utviklingsorienterte.

Kommunen må være lydhør overfor behov og utfordringer i hele næringslivet. Kommunen må være i stand til å bistå næringslivet på de områder kommunen har et ansvar og en rolle.

Kommunen har et særlig ansvar for arealdisponeringen. Her skal mange hensyn ivaretas og samordnes. En næringsvennlig kommune er i forkant og sørger for at næringslivet har tilgang på arealer for utvikling og vekst.

Målet for det øvrige næringslivet er en årlig netto vekst på to arbeidsplasser.

VEGEN MOT MÅLET

For å komme fra dagens situasjon med sine muligheter og utfordringer til de målene vi har beskrevet, velger vi tre strategier og to gjennomgående grep som er felles for de valgte strategiene:

Strategier

Nyskapende og innovativt næringsliv

Det må skapes nye arbeidsplasser i Os. Dette må skje innen alle næringer. Os kommune skal aktivt bidra til å utvikle næringslivet ved:

- Støtte opp om nyetableringer som kan gi lønnsom drift.
- Støtte opp personer med ideer slik at de kan teste om forretningsidéen kan bli en bedriftsetablering.
- Være en aktiv medspiller for bedriftsledere som driver nyskaping og utvikler virksomhetene.
- Ha et særlig fokus på nyskaping og innovasjon i landbruket.
- Bidra til å utvikle nyskappingskultur i Os ved å lage møteplasser for læring, deling og formidling av gode eksempler.
- Støtte opp om entreprenørskap i skolen.

Næringsvennlig kommune

Os kommune skal være næringsvennlig ved å:

- Videreutvikle en løsningsorientert forvaltning og nyskapende tjenesteproduksjon gjennom godt tverrfaglig samarbeid i organisasjonen.
- Være forutsigbar med tanke på saksbehandling, tidsbruk og likebehandling.
- Være imøtekommende og veilede i søknadsprosesser.
- Ha en arealpolitikk som støtter opp rundt målet om arbeidsplassvekst.
- Fremme arealforvaltning for økt hyttebygging og naturopplevelser.
- Bidra til at næringslivet har regelmessige møteplasser.
- Videreutvikle Os som en attraktiv bo-kommune sentralt i regionen.

Påvirkning av rammebetingelser

Os kommune skal aktivt søke å påvirke rammebetingelsene for næringslivet:

- Påvirke utvikling av eksisterende og nye samferdselsløsninger (tilgang på god bredbåndsdekning i hele kommunen er svært viktig).
- Legge vekt på at naturressursene settes i aktiv bruk for verdiskaping.
- Være proaktive i forhold til å påvirke endringer i regionale og nasjonale ordninger med direkte virkning for næringslivet.

Gjennomgående grep

Disse tilnærmingene skal være førende for alle tiltak som kommunen engasjerer seg i:

Samhandling

- Os kommune vil bidra til utvikling av samarbeid, nettverk og klynger i og utenfor kommunen. Vi vil legge vekt på områder hvor kommunen allerede har fortrinn, spesielt innen landbruk og reiseliv.
- Os kommune vil bidra til at småbruk som ikke er i bruk kommer på salg som attraktive boplasser.

Kompetanse for nyskaping og innovasjon

- Os kommune skal ha et profesjonelt hjelpeapparat for eksisterende bedrifter og nyetablerere. Hjelpeapparatet skal inngå i samarbeidskonstellasjoner med andre regionale utviklingsaktører og kunnskapsmiljøer.
- Kommunen skal støtte opp om tiltak for kompetanseutvikling i bedrifter og hos nyetablerere.
- Kommunen skal hode kontakt med ungdom som er under utdanning og vise fram mulighetene i Os.

OPPFØLGING

Strategisk næringsplan følges opp med en tiltaksdel som inngår i kommunens økonomiplan. Denne rulleres årlig, og det gir mulighet for aktiv oppfølging av planen. Virkningen av tiltak kan vurderes løpende, og korrigerende grep kan gjøres raskt.